

LASTEN OSALLISUUS (3-5 v. lapset) KOONTI LASTEN PIIROKSISTA

Aihe: Millainen on kiva päiväkotit? (piirrostehtävä ja keskustelu, jossa aikuinen kirjaa lapsen kertomia asioita)

Tuotokset 43 piirrosta

n= kuinka monessa piirroksessa asia on esillä

Lasten piirustusten ja kertomusten luokittelussa on käytetty Huittisten LAVA-mallin luokittelua.

Välillinen hyvinvointivaikutus

SISÄTILA	n
Liikkuminen	8
Elämyksellisyys, luovuus	8
Muunneltavuus	20
Kodinomaisuus	17

Liikkuminen: mahdollisuus liikkua vapaasti ja ohjatusti

Elämyksellisyys, luovuus: tila tarjoaa yllätyksellisyyttä, mahdollisuuden elämyksiin

Muunneltavuus: mahdollisuus monenlaiseen leikkiin ja toimintaan

Kodinomaisuus: asioita, joita on kotona esim. kirjahylly, ylä- ja alakerta, akvaario, viherkasvi, äiti jne.

Välitön hyvinvointivaikutus

SISÄTILA	n
Hoiva	18
Turvallisuus	16
Leikkiminen	41
Sosiaaliset suhteet	37

Hoiva: syöminen, nukkuminen, rentoutuminen

Turvallisuus: säännöt, kiusaaminen

Leikkiminen: lelut, kädentaidot, musiikki, lukeminen

Sosiaaliset suhteet: kaverit, perheenjäsenet, päiväkodin henkilökunta

Välillinen sekä välitön hyvinvointivaikutus

ULKOTILA	n
Liikkuminen	21
Rakennettu ympäristö	25
Rakentamaton ympäristö	13
Lähiympäristö	7

Liikkuminen: mahdollisuus liikkua vapaasti

Rakennettu ympäristö: kiipeilytelineet, keinut, leikkimökit ym. leikkivälineet

Rakentamaton ympäristö: puut, pensaat, kukat, hyönteiset jne.

Lähiympäristö: lähimetsä ja muut retkikohteet

Lasten piirustusten kertomaa

Leikki

Lasten piirroksissa ja kertomuksissa keskeistä kivassa päiväkodissa on mahdollisuus leikkiin ja toimintaan yhdessä kavereiden kanssa. Lähes kaikissa kuvissa (n=41) ja lasten kertomuksissa keskeistä on erilaiset leikit tai muu leikinomainen toiminta (esim. muovailu, piirtäminen, laulaminen, jumppa) niin sisällä kuin ulkona. Ulkona korostuvat tilaa tarvitsevat leikit (piiloleikit, hippaleikit, erilaiset pallopelit ym.) sekä leikkiväleiden käyttö kuten hiekkalaatikko, keinut, kiipeilytelineet ja liukumäet. 3-vuotiailla kaverit eivät vielä on niin keskeisessä roolissa kuin vanhemmilla lapsilla, mutta leluilla leikkiminen on tärkeää.

Lapset ovat piirtäneet ja maininneet monenlaisia, itselleen mieluisia leluja, joilla he leikkivät ja joita he toivoisivat, että päiväkodeissa olisi (barbit, autot, legot, pehmolelut, pelit, erilaiset rooliasut ym.) Huomionarvoista on, että yhdessäkään piirustuksessa tai lapsen kertomuksessa ei mainita digilaitteita, ei tietokonetta, tablettia tai älypuhelinia eikä niihin liittyviä tehtäviä, pelejä tai muuta toimintaa. Ulkoleikeissä erityisesti keinut, kiipeilyteline ja liukumäki sekä hiekkalaatikko ovat tärkeitä, samoin vapaa tila juosta ja pelata pelejä. Erityisiä toiveita piha-alueen leikkivälineiksi ovat ”hämähäkikeinu” ja trampoliini sekä riittävän iso kiipeilyteline liukumäkineen.

Sosiaaliset suhteet

Päiväkodissa sosiaaliset suhteet ovat keskeisiä hyvinvoinnin lähteitä. 37 piirustuksessa/ lapsen kertomuksessa kuvataan kanssakäymistä toisten lasten tai aikuisten kanssa. Lapsille päiväkodissa tärkeitä ovat kaverit. Vaikka lapsen piirustuksessa ei olisi ihmishahmoja, niin heidän kertomuksissaan piirustuksen sisällöstä kaverit nousevat keskeisesti esiin. Kavereiden kanssa päiväkodissa leikitään ja toimitaan.

Myös päiväkodin henkilökunta mainitaan joko nimeltä, tai todetaan, kun ”päiväkodissa on tuttuja aikuisia, niin ei tarvii ujostella”, tai ”mä tykkään mun päiväkodin tädistä”.

3-vuotiaat toivovat, että äiti voisi olla päiväkodissa. Isommat lapset mainitsevat vanhempien lisäksi myös isovanhemmat tai sukulaiset. ”Töissä aikuiset ja mun mummi ja xx-pappa”.

Tilojen elämyksellisyys, muunneltavuus ja kodinomaisuus

Lapsille elämyksellisyys näyttää tarkoittavan sekä tilojen erilaisia käyttötarkoituksia että toiminnan poikkeuksellisuutta. Toiminnassa elämyksellistä on mm., että ”ihana koira tulee kylään”, etsitään aarretta pihalla tai ”isän ja äidin kanssa olis juhlii ja sit syötäis kaikki salis”. Tiloissa elämyksellisyyttä ja toisaalta myös muunneltavuutta olisivat esim. ”avaruushuone”, ”labyrinttipäiväkoti”, ”kakkuhuone” tai liukumäki, jota pitkin laskettaisiin ruokalaan. Eräessä piirustuksessa päiväkotijäsen sijaitisi isossa autossa, jonka päällä olisi vilkkuva valo. Toisaalta lapsille muunneltavuus tarkoittaa myös sitä, että samassa tilassa voidaan leikkiä erilaisilla leikkikaluilla tai piirtää, askarrella, muovaila ja laulaa. Kodinomaisuutta lapset toisivat päiväkotiin niillä asioilla, jotka ovat heille tuttuja kotoakin. Tällaisia asioita ovat esim. lasten oma keittiö, jossa voitaisiin leipoa, akvaario, viherkasvi, vohvelikone, omenapuu. Lisäksi päiväkodissa olisi kaksi kerrosta, ”yläkerrassa nukutaan päiväunet ja alakerrassa on sohva ja telkkari”.

Liikkuminen

Lapselle liikkuminen on luontaista ja siksi päiväkotiympäristön tulisi tarjota monipuolisia tapoja liikkua sekä sisällä että ulkona. Lapset toivoivat, että sisällä olisi ”iso leikkihuone”, ”paljon tilaa leikkiä”, ”paljon voimisteluvälineitä”, ”oma jumppasali ni ei tarvis mennä bussilla”. Sisällä painottuu ohjattu liikunta (esim. jumppatuokio) ja ulkona taas vapaa, lasten omaehtoinen liikkuminen ja eri leikkivälineiden käyttö liikkumisen tukena. Liikkumista kuvattiin lasten piirustuksissa/kertomuksissa 29:ssä.

Hoiva ja turvallisuus

Hoiva liittyy lasten piirustuksissa syömiseen ja nukkumiseen. 3- vuotiaiden piirustuksissa kuvataan ruokaa esim. perunaa, perunamuusia sekä banaania ja kertomuksissa mainitaan erikseen syöminen ja se, mitä syödään esim. leipää, puuroa, kanelisokeria ja eväitä. Isommat lapset eivät niinkään piirrä ruokaa tai ruokailua, mutta he mainitsevat syömisen ja mitä syödään (esim. lättyjä ja hilloa, tonnikalapastaa, makaronia) sekä leipomisen.

Nukkuminen näyttäytyy piirroksissa kuvina kerrossängyistä ja mainintoina, että päiväkodissa nukutaan. Lisäksi kerrotaan unileluista, ja mainitaan tyynt ja peitot. Toiveena olisi *”pinkit sängyt” ja ”pinkki tyynty”*.

Turvallisuus lasten piirustuksissa on vaikeasti tulkittava asia. Onko jossakin piirustuksessa oleva raami esim. aita ja merkitseekö se lapselle turvallisuutta vai rajoitettua tilaa? Siksi tässä luokittelussa turvallisuuteen on otettu mukaan lasten kertomukset siitä, mitä päiväkodissa ei saa tehdä tai viittaukset sääntöjen noudattamiseen. 3-vuotiaat lapset toteavat, että *”ei saa purra”* tai *”ei saa töniä ja ottaa toiselta lelua”*. Mainintoja on vain kaksi. Isommat lapset taas kertovat säännöistä esim. *”ei saa huutaa”, ”ei saa lyödä tai nipistää”, ”ei saa työntää ketään liukumäestä alas”, ”ei saa mennä yksin autotielle tai kiivetä liian ylös”* jne. 5-vuotiaat käyttävät sanaa kiusata, kun he kertovat siitä, mitä ei saa tehdä. Myös tutut työntekijät tuovat lapsille turvallisuuden tunnetta. Turvallisuus siis liittyy lasten puheissa niin sääntöjen noudattamiseen kuin kanssakäymiseen toisten lasten ja aikuisten kanssa.

Rakennettu ja rakentamaton ympäristö

Lasten piirustuksissa on paljon kuvia rakennetusta ympäristöstä niin sisältä kuin piha-alueelta. Rakentamaton ympäristön kuvailu piirustuksissa on vähäisempää. Rakennetusta ympäristöstä piirustukset kuvaavat rakennuksia ulkoa, niissä on pohjapiirroksia ja kuvia sisäkälusteita sekä kuvia ulkoleikkivälaineistä. Lasten kertomukset täydentävät kuvaa. Rakentamaton ympäristö näkyy piirroksissa puina, kukkina ja ruuhona. 3-vuotiaiden piirroksissa tai kerronnassa rakentamaton ympäristö ei ole juurikaan esillä.

Lähiympäristö

Lapset kokevat lähiympäristön erilaisina retkikohteina. 3-vuotiaiden piirroksissa ja kertomuksissa ei juurikaan viitata lähiympäristöön. Isommat lapset toivovat, että päiväkodin lähellä olisi metsä tai puisto, jonne voisi mennä retkelle. Myös kirjastoauto tai liikennepuisto mainitaan.

LASTEN TOIVEIDEN MUKAINEN PÄIVÄKOTI (yhteenveto)

Lasten piirustusten ja kertomusten perusteella lapsille mieleinen päiväkotitoiminta on seuraavanlainen: Väriykseltään se on keltainen, punainen tai sininen. Siinä voi olla kaksi kerrosta, joissa tehdään eri asioita. Päiväkodissa on eri-ikäisiä lapsia ja tuttuja aikuisia. Kaikilla lapsilla on kavereita ja ketään ei kiusata. Lapset kokevat olonsa kaikin tavoin turvallisiksi. Myös lasten vanhemmat ovat tervetulleita päiväkotiin milloin vaan. Päiväkodin lähellä on metsä tai puisto ja muita mieleisiä retkikohteita.

Päiväkodin sisällä on isoja leikkihuoneita, joissa on tilaa useille rinnakkaisille toiminnoille. Myös sali liikunnalle ja juhliille on tärkeä. Päiväkodissa tulee olla paljon erilaisia leikkikaluja ja voimisteluvälaineitä. Tilojen pitää taipua niin leikkiin, kädentaitoihin, musiikkiin, lukemiseen kuin rentoutumiseen ja lepoon. Lasten ”oma keittiö” ruuanlaittoon ja leipomiseen, on myös toivomuslistalla. Tilojen kalustukseen tulisi tuoda kodinomaisia elementtejä.

Päiväkodin piha on lapsille tärkeä. Siellä pitää olla riittävästi tilaa niin erilaisille leikkivälineille kuin vapaata tilaa ulkopeleille ja rakenteluleikeille. Pihalla tulisi olla puita, myös esim. omenapuita, nurmikkoa, asfalttia ja hiekkakenttää, ja siellä olisi pyöräilylle merkitty rata. Kiinteiden leikkivälineiden tulee olla monipuolisia. Erityisesti erilaiset keinut, kuten ”hämähäkkikeinu”, riittävän kookas kiipeilyteline ja liukumäki sekä trampoliini ovat toivelistan kärjessä. Myös hiekkalaatikko ja leikkimökki kuuluvat lasten toivelistalle. Lapset pitävät vesileikeistä, joten pihalla pitäisi kesäisin olla mahdollisuus tähän.

Kursorilla kirjoitettu teksti on suora lainaus lasten kertomuksista.